

**BANSKOBYSŤRICKÝ
SAMOSPŔÁVNÝ KRAJ**

**Potreba systémového riešenia
dlhodobej starostlivosti pre občanov s
duševnými poruchami a poruchami
správania umiestnených v zariadeniach
sociálnych služieb**

Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK

- **BBSK zriaďuje 28 zariadení sociálnych služieb** (43 samostatných prevádzok)
- Celková kapacita služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti **BBSK k 31.12.2018 3046 miest** z toho
 - 1138 miest pre seniorov
 - 1908 miest pre občanov so zdravotným postihnutím
- Terénnu sociálnu službu „Podpora samostatného bývania“ poskytuje 1 zariadenie
- V zariadeniach sa poskytujú **sociálne služby** klientom s rôznorodými potrebami súvisiaci s vekom, zdravotným stavom a sociálnou situáciou
- Zariadenia BBSK, ktoré **poskytujú aj zdravotnú starostlivosť** na základe zmluvy so Zdravotnou poisťovňou sú **3**; ostatné zdravotné služby len zabezpečujú

Štruktúra zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti BBSK podľa druhov poskytovaných služieb

10 zariadení

- Domov sociálnych služieb

4 zariadenia

- Špecializované zariadenie

19 zariadení

- Domov sociálnych služieb
- Domov dôchodcov

4 zariadenia

- Domov sociálnych služieb
- Zariadenie podporovaného bývania

1 zariadenie

- Domov sociálnych služieb
- Zariadenie podporovaného bývania
- Podpora samostatného bývania

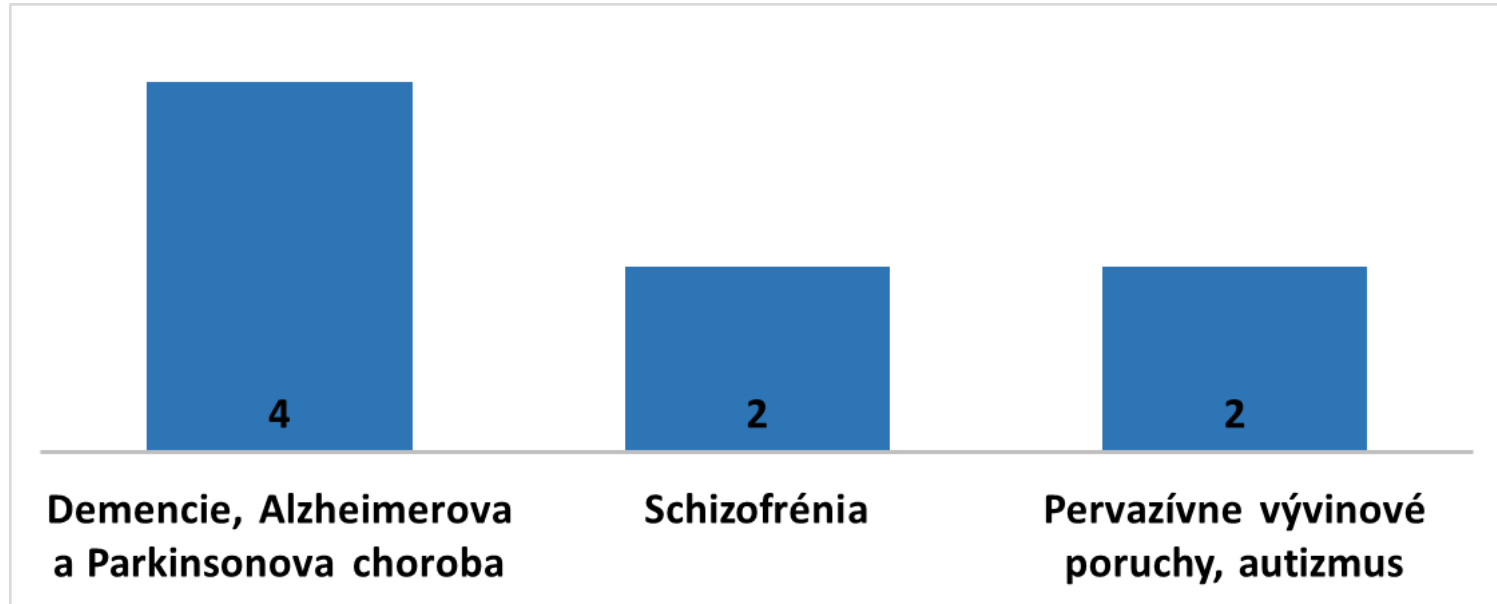
3 zariadenia

- Domov sociálnych služieb
- Zariadenie podporovaného bývania
- Domov dôchodcov

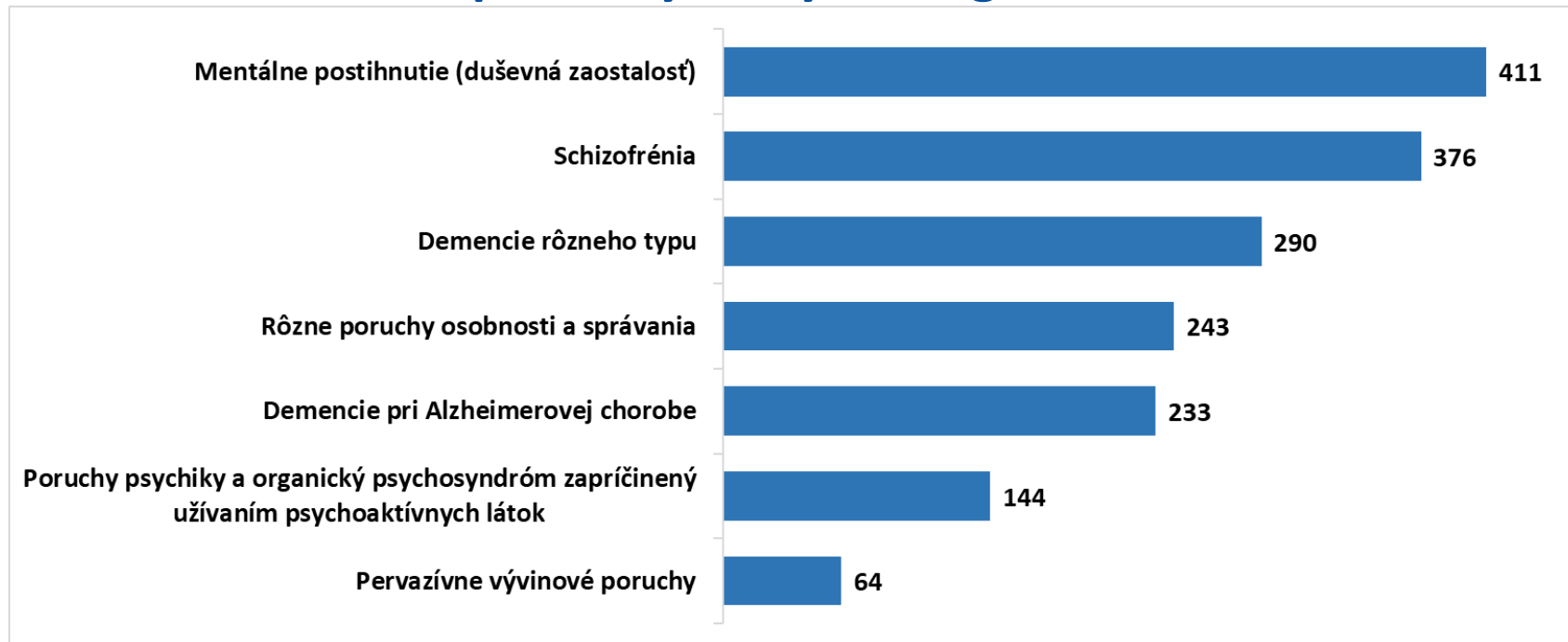
1 zariadenie

- Domov sociálnych služieb
- Zariadenie podporovaného bývania
- Špecializované zariadenie
- Rehabilitačné stredisko

Špecializované zariadenia

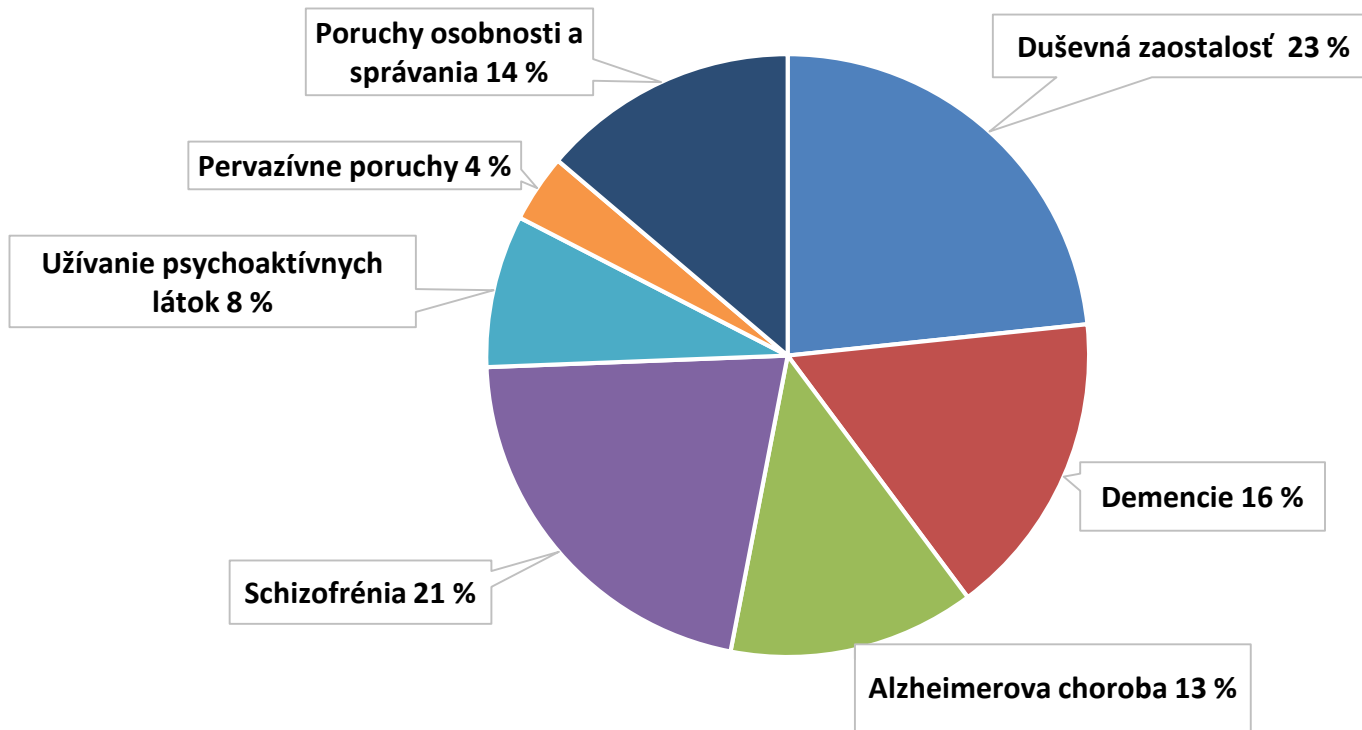

Štruktúra prijímateľov sociálnych služieb podľa vybraných diagnóz

Trend: znižuje sa počet klientov s mentálnym postihnutím, zvyšuje sa počet klientov s duševnými poruchami (poruchy zapríčinené užívaním psychoaktívnych látok, poruchy osobnosti a správania)

Porovnanie skupín klientov v zariadeniach sociálnych služieb podľa diagnóz

Prijímatelia sociálnych služieb s akútnymi poruchami osobnosti a správania

Počet klientov s **poruchami správania**, ktoré nie sú zvládnuteľné v zariadeniach sociálnych služieb: **122**

- **Frekvencia nezvládnuteľných situácií:** na škále od denne (trvale v stave zvýšenej tenzie) – týždenne – mesačne – 1 až 2 krát do roka
- **Forma správania** – sebapoškodzovanie, verbálne a fyzické agresívne útoky na personál alebo spolubývajúcich, halucinácie, suicidálne tendencie, šikanovanie, demolovanie – ničenie vecí, krádeže, sexuálne obťažovanie spolubývajúcich

Počet nezvládnuteľných situácií súvisí aj s veľkosťou, kvalitou a špecializáciou zariadenia

Prijímatelia sociálnych služieb s duševnými poruchami

- Ide väčšinou o **nedobrovoľných klientov**, ktorí v zariadení nechcú byť umiestnení
- **Dôvody umiestnenia:** nemajú inú možnosť (strata bývania, zamestnania, vzťahov), rozhodli za nich príbuzní, resp. zákonní zástupcovia, nezáujem až averzia rodinných príslušníkov, absencia podpornej siete v prirodzenom prostredí, finančná situácia
- **Dôsledky:** Časté úteky zo zariadenia, apatia, neprimerané správanie, samovražedné sklony, snaha vrátiť sa k pôvodnému spôsobu života (alkoholizmus)
- Klienti **úplne pozbavení spôsobilosti** na právne úkony: **625**
- Klienti **čiastočne pozbavení spôsobilosti** na právne úkony: **69**

Spolupráca zariadení s lekármi - psychiatrami

- **Spolupráca s psychiatrami** – prevažne **dochádzajú priamo do zariadení**, frekvencia je rôzna: podľa potreby 1 x týždenne / 1 x za 2 týždne / 1 x mesačne / 1 x za tri mesiace
- **Spolupráca s psychiatrickými nemocnicami a oddeleniami** – **podľa potreby a kapacitných možností** nemocníc v kraji (Banská Bystrica, Rimavská Sobota, Kremnica), spolupráca aj s nemocnicami mimo BBSK (Hronovce, Plešivec, Rožňava), krátkodobé hospitalizácie
- **Spolupráca s ďalšími subjektmi:**
 - **policajný zbor** v prípade ohrozenia zdravia a života spolubývajúcich a personálu, nezvestnosť klienta,
 - **rýchla zdravotná starostlivosť**,
 - **s rodinou** nie je samozrejmá (deštruktívne vzťahy v rodinách)

Metódy práce v zariadeniach sociálnych služieb

- **Personálne zabezpečenie** (v priamom kontakte s klientmi): sociálni pracovníci, inštruktori sociálnej rehabilitácie, opatrovatelia, pracovní terapeuti, sestra, zdravotnícki asistenti
- **Odbornosť zamestnancov** nie je dostatočná na zvládanie klientov s akútnymi poruchami osobnosti a správania (prevažný počet zamestnancov tvoria opatrovateľky)
- **Výcvik na zvládanie agresívneho správania** len v niektorých zariadeniach,
- V zariadeniach je vysoká **fluktuácia zamestnancov** – vzdelaný personál odchádza

Vplyv prostredia zariadení na kvalitu života klientov s duševnými poruchami

- Prevažujú pobytové **zariadenia inštitucionálneho typu** s vysokým počtom klientov
- **Nedostatočný individualizovaný prístup** ku klientom – nemožnosť reflektovať ich špecifické potreby
- **Sociálna izolácia**, strata sociálnych kontaktov
- Každodenný **stereotyp**, život bez perspektívy a zmysluplnosti
- Bezvýchodisková situácia **bez perspektívy zmeny a motivácie** k zvyšovaniu svojich kompetencií a sebestačnosti

Malý záujem neverejných poskytovateľov poskytnúť sociálne služby tejto cieľovej skupine, **absencia podporných a preventívnych služieb na komunitnej báze** (v BBSK len 2 poskytovatelia Zvolen, Rimavská Sobota)

Záver

- Výbor CPT (DSS FEMINA, Veľký Blh) – odporúča posilniť v zariadení zdravotnícky personál a službu stáleho lekára - psychiatra – **dlhodobá starostlivosť**
- **Vzdelávanie personálu** – zvýšiť úroveň a rozšíriť obsah ďalšieho vzdelávania opatrovateliek, zamestnancov v sociálnych službách
- **Deinštitucionalizácia** systému sociálnych služieb
- Vytvoriť podmienky pre **rozvoj komunitných podporných sociálnych služieb** pre občanov s duševnými poruchami
- Prenášať zodpovednosť o seniorov na lokálnu samosprávu a zároveň **špecializovať zariadenia** v pôsobnosti samosprávnych krajov
- Podporovať **preventívne aktivity, pracovať s rodinami** občanov s duševnými poruchami, včasná intervencia pri občanoch bez domova (bývanie, financie, zamestnanie, lekárska starostlivosť)

Ďakujem za pozornosť